

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/182/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116217675
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5116217675.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejstříka, v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému E. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XX, V., o zaplatenie 247,85 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č. k. 6Csp/5/2016-129 zo dňa 2. októbra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1) Napadnutým rozsudkom súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 199,22 eur spolu s úrokom vo výške 28 % ročne zo sumy 199,22 eur od 13.11.2013 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že vo zvyšnom rozsahu žalobu o zaplatenie sumy 48,63 eur spolu s úrokom vo výške 28 % ročne zo sumy 48,63 eur od 13.11.2013 do zaplatenia zamietol. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 80 %.

2) V predmetnej veci mal preukázané, že medzi stranami sporu vznikol záväzkovo-právny vzťah na základe uzavretej Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb zo dňa 08.03.2011 (ktorú posúdil ako zmluvu o bežnom účte podľa ust. § 708 ods. 1 ObZ) a Zmluvy o povolenom prečerpaní zo dňa 21.05.2012 (ktorú v zmysle ust. 710 ObZ považoval za zmluvu o úvere podľa ust. § 497 ObZ). Konštatoval, že napriek spotrebiteľskému charakteru oboch zmluvných vzťahov sa na ne vzťahuje právna úprava ObZ (ust. § 261 ods. 3 písm. d/), pričom vzhľadom k tomu, že k vzniku, trvaniu a skončeniu týchto zmluvných vzťahov došlo pred 31.03.2015, nie je možné v danom prípade na vec aplikovať ust. § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. Z dôvodu, že na dotknutom bežnom účte žalovaného došlo viackrát k prekročeniu limitu povoleného prečerpania, zo strany žalovaného došlo k porušeniu zmluvných povinností, a preto v súlade s ust. bodu 8.12 VOP vzniklo žalobcovi právo odstúpiť od zmluvy o povolenom prečerpaní, ktoré právo aj vo vzťahu k žalovanému uplatnil listom zo dňa 02.05.2013, s účinnosťou ku dňu 01.07.2013. Odstúpením od zmluvy o povolenom prečerpaní tak v zmysle ust. § 349 ods. 1 v spojení s ust. § 351 ods. 1 ObZ zanikla s účinkami ex nunc a žalovanému vznikol na predmetnom bežnom účte nepovolený debetný zostatok. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalovaný ani po (nespornom) doručení odstúpenia od zmluvy o povolenom prečerpaní, v ktorom bol súčasne vyzvaný na zaplatenie debetného zostatku na jeho dotknutom bežnom účte tento nevyrovnal, žalobca v súlade s ust. bodu 3.11.5 písm. b) VOP platne odstúpil od zmluvy o bežnom účte zo dňa 08.03.2011 listom zo dňa 29.10.2013, ktorá zmluva týmto v zmysle ust. čl. V bod 5 zmluvy a súčasne ust. § 349 ods. 1 v spojení s ust. § 351 ods. 1 ObZ zanikla s účinkami ex nunc. Žalovaný tak mal povinnosť v zmysle ust. § 351 ods. 1 veta druhá ObZ vyrovnať debetný zostatok na zrušenom bežnom účte a zaplatiť dojednaný úrok až do dňa vrátenia peňažných prostriedkov zodpovedajúcich výške tohto debetného zostatku. Čo sa týka zmluvných podmienok na základe ktorých malo žalobcovi vzniknúť právo na zaplatenie poplatku

za debetnú upomienku vo výške 15,- eur (účtovaného dňa 18.07.2013) a poplatku za výzvu - debet vo výške 30,- eur (účtovaného dňa 07.08.2013), tieto považoval za neprijateľné (ust. § 53 ods. 1 OZ) a tým absolútne neplatné (53 ods. 5 OZ) keďže tieto neboli so žalovaným individuálne dojednané (žalovaný nepreukázal opak s tým, že neexistenciu individuálneho zmluvného dojednania možno vyvodiť aj z toho, že zmluvné podmienky boli zakotvené vo VOP, resp. Sadzobníku, ktorých obsah žalovaný ako spotrebiteľ nemohol ovplyvniť) a spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ich výška bola zjavne neprimeraná vo vzťahu k intenzite a rozsahu porušenia zmluvnej povinnosti spotrebiteľom). Bol názoru, že žalobcovi nevznikol nárok na zaplatenie sumy 3,63 eur (t.j. nárok na zaplatenie úroku vo výške 28 % ročne: zo sumy 15,- eur od 19.07.2013 do 12.11.2013 a zo sumy 30,- eur od 08.08.2013 do 12.11.2013, t. j. v kapitalizovanej sume 3,63 eur) a z tohto dôvodu ani nárok na zaplatenie úroku vo výške 28 % ročne z tejto sumy 3,63 eur od 13.11.2013 do zaplatenia a rovnako ani nárok na zaplatenie úroku vo výške 28 % ročne zo sumy 45,- eur od 13.11.2013 do zaplatenia. Na základe uvedeného dospel k záveru, že ku dňu 12.11.2013 bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi celkovo sumu 1.699,22 eur (1.747,85 eur - 45,- eur - 3,63 eur = 1.699,22 eur). Žalovaný uhradil žalobcovi pred podaním žaloby sumu 1.500,- eur, a preto ku dňu vyhlásenia rozsudku dlh žalovaného predstavoval sumu 199,22 eur. Mal za to, že z tejto sumy až do jej zaplatenia je žalovaný povinný uhradiť úrok vo výške 28 % ročne odo dňa 13.11.2013. Na rozdiel od žalovaného výšku úroku 28 % ročne nepovažoval za neprimeranú až do takej miery, aby mohol konštatovať jej rozpor s dobrými mravmi. Námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval za nedôvodnú, nakoľko v danom prípade je potrebné aplikovať ust. § 397 ObZ (právo žalobcu sa premlčuje v 4-ročnej premlčacej dobe). V danom prípade išlo o absolútny obchod a bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa aplikujú ustanovenia ObZ. K vzniku debetného zostatku, ktorý bol predmetom žaloby a ktorý bol žalovaný povinný vyrovnáť došlo postupne odo dňa 28.06.2013. Teda v rozsahu sumy 13,64 eur (ako časti celkovo žalovanej sumy 247,85 eur) začala 4-ročná premlčacia doba plynúť v zmysle ust. § 391 ods. 1 ObZ dňom 29.06.2013 (keďže žalovaný bol povinný vyrovnáť nepovolené prečerpanie bez zbytočného dokladu). Žalobca žalobu podal na súde počas plynutia premlčacej doby, a to dňa 08.07.2016. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP a to vzhľadom k pomeru úspechu strán sporu v konaní. Žalobca mal vo veci len čiastočný úspech v čistom vyjadrení 60 % (úspech žalobcu vyčíslený ku dňu vyhlásenia rozsudku, t. j. ku dňu 02.10.2018: 199,22 eur, t. j. istina + 272,64 eur, t. j. úrok 28 % ročne zo sumy 199,22 eur od 13.11.2013 do 02.10.2018 = 471,86 eur; vo vzťahu k celkovej žalovanej výške pohľadávky aj s príslušenstvom vyčíslená ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku 587,04 eur).

3) Proti tomuto rozsudku v jeho zamietajúcej časti podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobca z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Uviedol, že celkové náklady na spracovanie a zaslanie upomienky vychádzajú na sumu 15,87 eur a výzvy na sumu 31,08 eur, ktoré sumy zaokrúhlil smerom nadol s tým, že tieto skutočne predstavujú náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s vypracovaním a odoslaním upomienky, resp. výzvy. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie v napadnutom rozsahu zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

4) Proti rozsudku podal odvolanie aj žalovaný v zákonom stanovenej lehote z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že list o odstúpení od príslušnej zmluvy o uvedenom účte zo dňa 29.10.2013, ktorý podľa poštového podacieho hárku zo dňa 29.10.2013 išiel doporučenou poštou nikdy nedostal. Žiadal, aby odvolací súd preskúmal, či trojročná premlčacia doba začala plynúť dňom vypovedania zmluvy o povolenom prečerpaní dňa 01.07.2013 alebo začala plynúť dňom odstúpenia od zmluvy o bežnom účte a to dňom 12.11.2013. Vzhľadom na to, že si veriteľ uplatnil právo až 08.07.2016, pohľadávka zo zmluvy o povolenom prečerpaní sa stala premlčanou. Nesprávne právne posúdenie veci videl v tom, že v danej veci ide o spotrebiteľský spor, no súd prvej inštancie v bode 67 odôvodnenia ho hodnotí podľa ust. 397 ObZ, z ktorého vyplýva, že právo žalobcu sa premlčuje v 4 ročnej premlčacej dobe. Žalobcovi právo spoplatniť úver vzniklo 01.01.2013, avšak spoplatnenie vyhlásil až 01.07.2013. V zmysle ust. § 101 OZ premlčacia lehota plynie odo dňa kedy sa právo mohlo vykonať po prvýkrát (01.01.2013). V danom prípade boli žalobcom účtované zmluvné pokuty, ktoré spôsobovali značnú nerovnováhu, čím si podľa ust. § 457 OZ mali účastníci zmluvy vrátiť všetko, čo podľa zmluvy dostali. Ide o obojstranné plnenie z bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal tým, že návrh bol podaný po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty. Poukázal na legitímne očakávania, že jeho vec bude rozhodnutá spravodlivo a na princíp právnej istoty zakotvený v čl. 2 CSP, ktorý nebol napadnutým rozhodnutím rešpektovaný. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že zruší jemu uloženú povinnosť a žiadnemu z účastníkov neprizná nárok na náhradu trov konania.

5) Žalobca k odvolaniu žalovaného uviedol, že aj v prípade, že by nedošlo k zatvoreniu predmetného účtu, žalovaný by bol povinný uhradiť žalobcom uplatnený nárok. Súd prvej inštancie otázku premlčania skúmal a nárok, ktorý zostal predmetom konania neposúdil ako premlčaný. Ochrana spotrebiteľa nemôže znamenať, že pri odcestovaní do zahraničia spotrebiteľ ďalej nezodpovedá za svoje záväzky. Nárok z prekročenia je zákonným nárokom, osobitne upraveným v prísl. ustanoveniach zákona č. 129/2010 Z. z., vrátane nároku veriteľa na úrok pri prekročení (ust. § 2 písm. f/, § 18 ods. 1).

6) Krajský súd, ako súd odvolací (ust. § 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (ust. § 379 CSP, § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) odvolaním napadnutý rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

7) Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

8) Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa ust. § 220 ods. 2 CSP tvorí súčasť základného práva strán na súdnu ochranu a vyžaduje, aby sa súd jasným, korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, keďže inak sa stáva nepreskúmateľným, čo znemožňuje strane aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9) Podľa ust. § 52 ods. 2 OZ (účinného od 01.04.2015), ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

10) V danom prípade možno konštatovať, že súd prvej inštancie dospel k správnej závere, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom a žalovaným na základe Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb zo dňa 08.03.2011 a Zmluvy o povolenom prečerpaní zo dňa 21.05.2012 je spotrebiteľskej povahy. Táto skutočnosť nebola v konaní sporná. Odvolací súd nespochybňuje ani fakt, že úver (bežný účet) je absolútnym obchodom, na ktorý sa vzťahuje právna úprava tretej časti Obchodného zákonníka. Avšak vychádzajúc z predmetného zmluvného vzťahu uzavretého medzi žalobcom ako podnikateľom a žalovaným ako nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy ho možno považovať za typický občianskoprávny (spotrebiteľský) vzťah. Je v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicity právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva, bola aj z hľadiska premlčania, dĺžky premlčacej doby a jej plynutia aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku a nie v Obchodnom zákonníku (viď rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/87/2017 zo dňa 14.09.2017, sp. zn. 1Cdo/203/2018 zo dňa 28.05.2019).

11) Súd prvej inštancie upriamil pozornosť na ust. § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 Z. z. v tej súvislosti, že ho nemožno v prejednávanej veci aplikovať, nakoľko k vzniku, trvaniu a skončeniu zmluvných vzťahov medzi stranami sporu došlo pred 31.03.2015 (pred účinnosťou znenia cit. ustanovenia). Odvolací súd je naopak názoru, že daným postupom došlo k popretiu zmyslu tejto právnej úpravy, keďže súd prvej inštancie rozhodoval o predmetnej veci v čase, kedy ustanovenie bolo účinné. Právny predpis, ktorého súčasťou je nemá prechodné ustanovenie, čo znamená, že od jeho účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

12) Je potrebné podotknúť, že súd rozhodujúci spotrebiteľský právny vzťah má vždy povinnosť prihliadať na neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti (ust. § 53 ods. 1 OZ). Z uvedeného dôvodu nemohol nechať odvolací súd bez povšimnutia nárok žalobcu na „úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“ vo výške 28% ročne, ktorý odvodzoval od ust. bodu 3.12 VOP v spojení s Výveskou úrokových sadzieb. Úprava úroku v obchodných podmienkach (Sadzobníku poplatkov), ktorých obsah spotrebiteľ nemohol

ovplyvniť a pripravil ich výlučne veriteľ, u spotrebiteľa vyvolala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Bez pochybností predstavuje teda neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy, na ktorú nemožno prihliadať.

13) Vo všeobecnosti platí, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo potrebné do každej zmluvy dávať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nezodpovedá zásade profesionality a poctivosti, ak sa dávajú do nich dojednania, ktoré sú pre uzavretie zmluvy podstatné, z hľadiska informovania spotrebiteľa dôležité, resp. ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, a o ktorých sa predpokladá, že si ich spotrebiteľ nevšimne. Ak takéto podstatné ustanovenia dodávateľ zahrnie do všeobecných obchodných podmienok, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu (nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 3512/11 zo dňa 11.11.2013). Ani Sadzobník poplatkov nemá charakter zmluvného dokumentu obsahujúceho vzájomné dojednanie strán, naopak, tento predstavuje len interný jednostranný písomný dokument žalobcu. Odvolací súd nepopiera, že časť obsahu zmluvy môže byť dohodnutá aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky. Pokiaľ ide o spotrebiteľský právny vzťah, nemožno takúto náležitosť zmluvy dohodnúť vo všeobecných obchodných podmienkach, a pokiaľ sa tak stalo, predstavuje to neprijateľnú zmluvnú praktiku, ktorá je neprípustná.

14) Ust. § 18 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch predovšetkým upravuje výlučne informačnú povinnosť banky vo vzťahu ku klientovi pre prípad vzniku prekročenia (prečerpania) bežného účtu, neustanovuje akékoľvek práva banky v súvislosti s prekročením (prečerpaním) bežného účtu (neustanovuje, že banka má voči klientovi pri nepovolenom prečerpaní nárok na všetky plnenia, o ktorých jej toto ustanovenie ukladá klienta informovať). Uvedená zmluvná podmienka s rovnakým obsahom už bola rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 36C 117/2013-55 zo dňa 29. novembra 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co 91/2014 zo dňa 24.03.2015 vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Vzhľadom na to bolo povinnosťou žalobcu zdržať sa ďalšieho uplatňovania tejto neprijateľnej zmluvnej podmienky, ako aj uplatňovania nárokov z nej vychádzajúcich. Je irelevantné, že žalobca zaradil dojednanie o 28 % úroku z nedovoleného prečerpania číselne pod iné ustanovenie VOP.

15) Vzhľadom na uvedené preto odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, kde sa bude zaoberať otázkou premlčania nároku namietaného žalovaným podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a posúdiť, či nárok žalobcu bol uplatnený včas, a teda či nárok nie je premlčaný. Takisto sa bude zaoberať námietkami prednesenými v odvolaniach a následne vo veci vydá nové rozhodnutie, ktoré náležite odôvodní.

16) Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).